

Virkelighedens Frodo - Torkils historie.

Information om øvelsen

Indhold

Øvelsen handler om identitet og normer. Den tager udgangspunkt i en personlig historie, fortalt af en ung mand, der ikke passer ind i heteronormen, og som er opvokset i et traditionelt, kristent samfund på Færøerne. Eleverne læser historien som forberedelse og arbejder med de forskellige temaer, som optræder i historien. Ud fra teksten diskuteres, hvordan heteronormen og religionsnormer kan spille sammen. Desuden diskuteres aspekter af at være kristen og LGBT-person.

Formål

- At eleverne får en øget forståelse af de sammensatte årsager til fordomme og diskrimination
- At deres evne til at analysere og reflektere over sociale normer og forventninger styrkes, samtidig med at de forholder sig til, hvordan de selv handler og reagerer (for eksempel at respektere andres valg)
- At bidrage til kritisk refleksion over egne holdninger og værdier, såvel som kulturel og normmæssig forandring, samt at eleverne danner deres egen mening og kan argumentere konstruktivt for den.

Fag

Dansk

Religion

Tidsforbrug

Ca. 2 lektioner

Materialer

Bilag til elever: Virkelighedens Frodo, en kopi til hver elev

Bilag til elever: Spørgsmålsark

Introduktion

1. Introducer øvelsen

Uddel og introducer teksten (Bilag til elever: Virkelighedens Frodo) for eleverne. Forklar, at de skal arbejde med en autentisk historie om at være kristen og LGBT-person. De skal læse teksten hjemme som forberedelse til næste time.

2. Referat af historien

Lad eleverne referere tekstens indhold på klassen.

3. Arbejde med teksten

Uddel Bilag til elever: Spørgsmålsark. Del eleverne ind i mindre grupper. Hver gruppe vælger en person til at tage referat af diskussionen i gruppen og fremlægge det i den fælles opsamling. De andre elever i gruppen skal selvfølgelig kunne supplere. Hver gruppe får 20 minutter til at svare på spørgsmålene.

4. Fælles opsummering

Efter at have diskuteret og samlet op på spørgsmålene flyttes elevernes fokus til deres egen virkelighed ved at stille spørgsmål som:

- Hvilke normer for religion findes der på denne skole?
- Forventes det, at du er religiøs – eller ikke? På hvilken måde?
- Hvordan opdager man normerne?

5. Meddigtningsopgave

Individuel opgave til klassen: Det er nu 20 år siden, at Torkil fortalte sin historie. Skriv "næste kapitel" i historien. Hvor bor han? Bor han sammen med nogen? Har han familie? Hvilket job har han? Hvad drømmer han om at gøre? etc.

Giv eleverne 15 minutter til at løse denne opgave. Derefter skal et par af eleverne læse deres version op for klassen. (Hvis eleverne er meget blufærdige over for deres tekst, kan de evt. læse op for hinanden i

grupperne). Vær meget opmærksom på, at hvis en elev ikke tager opgaven alvorligt, skal denne ikke læse teksten op.

6. Refleksion og opsamling

Som afrunding kan du stille eleverne følgende spørgsmål:

- Hvad var fælles for historierne?
- Hvorfor tror I, at I tænker sådan om Torkils fremtid?

Kilde

It takes all kinds (kampagnemateriale fra 2012)

Udarbejdet af Institut for Menneskerettigheder

Forfattere: Cecilia Decara, Karen Ewers Haahr og Marianne Nøhr Larsen Redaktør: Cecilia Decara

Interviewet med Torkil er fra bogen *Den forbandede kærlighed: 14 fortællinger om homoseksuelle og kulturel mangfoldighed*, af Marianne Nøhr Larsen og Malene Fenger Grøndahl, CDR-forlag 2007, Danmark.

Øvelsen er opdateret i 2019

Bilag til elever: Virkelighedens Frodo

Torkils historie

De kristne fundamentalister på Færøerne fordømte ham, fordi han var homoseksuel, og det fik ham til at flygte. Men så mødte han en mand, der gav ham troen på sig selv tilbage. Når Torkil er stærk nok, vil han vende hjem og tage kampen op – ligesom Frodo i Ringenes Herre. De fleste, der har læst bøgerne om Ringenes Herre eller set filmatiseringen af dem, opfatter dem nok først og fremmest som god underholdning og fri fantasi. Herredet findes jo ikke i den virkelige verden, og Frodo er en figur, som forfatteren har opfundet hjemme ved sit skrivebord. Men måske er der alligevel ikke så langt fra fiktionens verden til virkeligheden. For den 20-årige færing Torkil er fortællingen om Frodo i hvert fald ikke svær at identificere sig med. Frodos opvækst i Herredet minder ham om hans egen barndom på Færøerne, og i hobbitens rejse fra barndommens land ud i en farlig, men fascinerende verden ser han mange lighedspunkter med sin egen oplevelse af at flytte fra Færøerne til København for halvandet år siden.

Spærret inde under en pæn overflade

»Ringenes Herre minder mig om mig selv og min opvækst. Historien begynder jo i hobbiternes land, Herredet, der ved første blik ligner et paradis. Der er så pænt og ordentligt, og på overfladen har hobitterne det godt med hinanden. Men der lurder en masse grimme ting under overfladen, for hobitterne er egentlig ret intolerante og bagtaler og irriterer hinanden. Der er ikke plads til at være anderledes. Men det opdager Frodo først for alvor, da Gandalf giver ham ringen og sender ham af sted fra Herredet. »Det var det indtryk, jeg fik af historien – og sådan syntes jeg også, det var for mig,« fortæller Torkil. »Jeg voksede op på Færøerne, der på mange måder minder om Herredet, og jeg blev også tvunget ud på en svær rejse. Og jeg ønsker mig, at min rejse en dag ender med, at 'de onde kræfter', som får folk på Færøerne til at fordømme og diskriminere dem, der ikke passer ind i deres snævre billede af det normale, bliver destrueret,« siger Torkil. Det, Torkil især tænker på, når han taler om intolerance i det færøske samfund, er synet på homoseksualitet.

Som 13- 14-årig blev han klar over, at han var homoseksuel, og det gjorde ham bange og ked af det, for han vidste, at mange færingar har et meget negativt syn på homoseksualitet. »Jeg gjorde mine første seksuelle erfaringer som 9-årig, men det var først, da jeg var 13-14 år, at det begyndte at gå op for mig, at jeg var bøsse. Som 15-årig erkendte jeg det for alvor, og det var hårdt, for jeg følte mig helt alene i verden. På Færøerne er homoseksualitet virkelig tabu; det eneste, jeg havde hørt om det, var, at det var en synd. Så min første tanke var, at jeg var nødt til at lave om på mig selv,« husker Torkil. Han gik rundt og var vanvittigt

bange for, at nogen skulle opdage det, og for de reaktioner, han måtte møde – men han kunne heller ikke holde ud at gå rundt med det indeni. Han fortalte et par af sine venner, at han var homoseksuel, og de blev først chokerede. »De var bange for, at jeg skulle lægge an på dem, men accepterede det efterhånden, som jeg fik forsikret dem om, at jeg ikke var ude efter deres røv,« smiler han. En tredje ven reagerede ved at lade, som om han ikke forstod, hvad Torkil fortalte, og Torkil måtte tvinge ham til at forholde sig til det. »Mange af mine venner havde aldrig drømt om, at homoseksualitet var noget, de skulle opleve så tæt på, og de kunne ikke håndtere det.« Selv den fyr, Torkil havde sine første seksuelle oplevelser med, lod som om intet var hændt, efter at de havde været sammen. Torkil husker stadig, hvordan det var. »Som om han slettede en fil fra sin computer!« forklarer han.

Kun én udvej

»Jeg begyndte at frygte for fremtiden. Jeg var bange for, hvad der ville ske, hvis flere mennesker fik at vide, at jeg var bøsse. Jeg kendte jo de fordømmende holdninger fra menigheden.« På det tidspunkt var Torkil 16 år, var blevet færdig med skolen og var begyndt at sejle som matros på færgerne, der sejler mellem de forskellige øer på Færøerne. »Jeg var bange for, at jeg ville blive fyret, hvis færgeselskabet fandt ud af, at jeg var homoseksuel. Jeg frygtede at blive frosset ud af Brødremenigheden og især, at jeg ikke længere ville kunne komme i den kirke, hvor jeg elskede at spille på orgelet. Og jeg forestillede mig, at man ville fryse mig ud af den svømmeklub, jeg var medlem af. Men først og fremmest var jeg bange for, at min familie skulle få noget at vide,« siger han.

Torkil kunne kun se én udvej: Han måtte væk fra Færøerne. Spørgsmålet var bare hvordan – og hvorhen? »Ved at chatte på nettet havde jeg fundet ud af, at der var en del færøske homoseksuelle i Danmark. På den måde havde jeg fået en fornemmelse af, at jeg ikke var alene. Og så mødte jeg en fyr, som var vokset op i Danmark. Han blev min bedste ven, og jeg fortalte ham, at jeg var bøsse. Hans reaktion var, at det var flot, at jeg turde fortælle ham det. Han var ikke selv til fyre, men jeg blev forelsket i ham, og da han et halvt år senere besluttede at flytte tilbage til Danmark, kunne jeg slet ikke udholde tanken om at undvære ham. Jeg blev ked af det, men så gav han mig ideen om, jeg kunne flytte med. Jeg havde en følelse af, at jeg kunne overleve, hvis jeg var i nærheden af ham, og jeg drømte om at komme væk fra Færøerne, hvor flere og flere vidste, at jeg var homoseksuel. Så hans idé blev min udvej,« smiler Torkil. Familien var efterhånden nogle af de eneste, der ikke vidste det. »Det kan måske undre, hvordan det kan lade sig gøre, men i det færøske samfund er det naturligt, at man er fælles om at 'beskytte' folk mod at vide noget, der kan belaste dem selv og deres familie.«

Torkil ville ikke gøre sin familie ked af det, så han kunne ikke sige til dem, hvorfor han ville flytte. »Men samtidig er jeg er jo vokset op med en pligt til at fortælle, hvad jeg gør og hvorfor – alle skal vide alt om alle. Derfor begyndte jeg at konstruere en løgnehistorie, som for familien lød fornuftig, og som gav mig en undskyldning for at flytte. Jeg kom i tanker om, at der var en hotel- og restaurationsskole i Danmark, jeg måske kunne bruge som begrundelse for at rejse, og så begyndte jeg på skibskokkeskolen på Færøerne for at overbevise mine venner og min familie om, at jeg virkelig interesserede mig for at blive kok.«

Ligesom Frodo forlod Herredet, forlod Torkil Færøerne og rejste ud i en verden fyldt med både muligheder og faldgruber. Det var i sommeren 2005. »Frodos flugt var en lang rejse, og hans første mål var en landsby; for mig tog flugten et døgn tid, og mit mål var København. Men for os begge var det en voldsom oplevelse at komme ud i en verden, vi ikke kendte. Jeg havde kun været i Danmark en gang før, og det var ti år siden, så jeg kendte ingenting til København. Det første, jeg lagde mærke til, var, at ingen gloede efter mig. På Færøerne kendte alle mig; i København kunne jeg være i fred, men jeg var også meget alene.«

Uden tro, og udmattet!

»I København mødte jeg en fyr, der også havde spillet orgel, og han introducerede mig til en organist, som han selv var blevet undervist af. Mit møde med organisten Kurt ændrede alt. Jeg blev nærmest skræmt over at møde en mand, der i så høj grad har skabt sit eget liv, og som har alt det, som jeg ønsker mig: Han bor sammen med en mand, som han elsker, han har en pragtfuld datter, lever som professionel musiker og har både humor og alvor i sit liv,« siger Torkil. Kurt blev ikke blot Torkils musiklærer, men også hans ven, vejleder og forbillede. Det var rigtig godt for Torkil at få hjælp til at finde ud af, hvad han ville, og med at lægge planer for fremtiden. Han søgte ind på Svendborg Søfartsskole og blev optaget, så nu bor han det meste af tiden på skolen i Svendborg, men weekender og ferier tilbringer han sin tid hos Kurt og hans familie. »Kurt har så stor livserfaring, og har inspireret mig mere end nogen andre. Han har vist mig, hvordan man kan leve et liv, som man selv skaber. Også som homoseksuel,« siger Torkil.

Original eller kopi?

»Jeg har altid haft en drøm om at skabe mit eget liv i stedet for blot at leve på samme måde som alle andre. Min familie har altid bare levet, som man forventer af dem. Jeg har set dem leve efter det samme manuskript og de samme rutiner hver eneste dag, og jeg har altid følt, at jeg ville noget andet. Allerede som barn var jeg en outsider og brugte meget tid alene. Jeg levede i en form for fantasiverden, hvor jeg ikke lukkede andre ind. Jeg brugte min tid på at være ude i naturen og på at spille kirkeorgel; det elskede jeg. Mine klassekammerater syntes, at jeg var mærkelig og holdt en vis afstand til mig. Men det gjorde mig ikke noget; jeg kunne godt lide at skille mig ud fra mængden. Jeg ville hellere være en original end en kopi, og sådan har jeg det stadig.«

Men for at skabe sit eget liv har Torkil brug for at komme overens med to ting: kristendommen og familien. Begge dele har Kurt allerede hjulpet ham med at blive klogere på. »Jeg fortalte ikke selv mine forældre om min homoseksualitet, for jeg kunne ikke overskue at fortælle dem det. Så de fandt ud af det via rygter, efter at jeg var rejst til Danmark. Især min far reagerede voldsomt, og vi havde en kæmpe konflikt, som endte med, at han sagde, at han ikke længere opfattede mig som sin søn. Det var hårdt, men jeg lærte også noget af det, ligesom Frodo lærte af alt det, han måtte igennem på sin rejse. Han måtte igennem krig og kamp og mistede en af sine venner undervejs, ligesom jeg i hvert fald for en tid mistede min far.« Der gik mere end et år, hvor Torkil og hans far stort set ingen kontakt havde, men Kurt hjalp Torkil med at få skabt kontakt igen.

Tilladt at true bøsser

Organisten har med sin tolkning af kristendommen givet Torkil troen på Gud tilbage, og Torkil er glad for at have fået nye redskaber til at tænke og diskutere med. Han håber, at han en dag vil have styrke og mod nok til at vende tilbage til Færøerne og forklare de folk, der fordømmer homoseksuelle, hvorfor det er en helt forkert måde at bruge Bibelen på. »Man kan bruge Bibelen til at få håb og styrke til at leve sit liv, men også til at få og bevare magt, og det er det sidste, mange færøske præster og politikere gør,« siger Torkil og henviser til en voldsom debat på Færøerne om homoseksuelles rettigheder, som brød ud i lys lue i 2006. Efter en episode, hvor en af de eneste udsprungne bøsser på Færøerne, en ung musiker, fik alvorlige tævi starten af 2006, genfremsatte et parti i det færøske parlament et forslag om, at landets antidiskriminationslov skulle udvides til også at gælde seksuel orientering, svarende til andre steder i Europa. Forslaget blev mødt med protester fra kristne fundamentalister, som blandt andet sammenlignede homoseksuelle med pædofile, kleptomaner og pyromaner og beskyldte forslagsstillerne for at ville 'pervertere en hel generation'.

Torkil er efterhånden et kendt ansigt på Færøerne, fordi han er en af de få færøske homoseksuelle, som er sprunget ud og offentligt står ved sin seksualitet. Derfor bliver han tit kontaktet af andre homoseksuelle, som roser ham for at stå frem – og som fortæller ham om deres liv. »Der er jo kun ganske, ganske få homoseksuelle, der er sprunget ud på Færøerne, og lidt flere, som er flygtet til Danmark,« forklarer han. »Resten undertrykker og skjuler deres seksualitet og lever i ulykkelige, heteroseksuelle ægteskaber, hader deres liv og får unaturlige kærlighedsforhold til deres biler eller andre ting.« Torkil smiler, men der er alvor bag ordene. »De kontakter mig, fordi de vil lade andre vide, hvor forfærdeligt det er at leve på den måde. Og de fortæller alle sammen, at ens seksualitet ikke er noget, man kan forandre ved at tvinge den ind i nogle rammer og så tro, den affinder sig med det.« Han tilføjer, at det jo ikke nødvendigvis kun er den homoseksuelle, det går ud over: »Hvis homoseksualitet er en synd – så er det vel også en synd at gifte sig og få børn med en heteroseksuel – og såre den, man gifter sig med, ved at være mere forelsket i sin bil!«

Et liv at være stolt af

Det vil tage tid, mener Torkil, men han tror på ligestilling for homo- og heteroseksuelle inden for de næste 50 år.

»Folks negative holdning handler mest om uvidenhed, og jeg tror faktisk, at de fleste færingere er nysgerrige og gerne vil vide mere. De er egentlig ret åbne, men de tør ikke skille sig ud fra mængden og er bange for, hvad naboen tænker, og derfor taler de negativt om homoseksuelle. Men jeg tror, at der er ændringer på vej, og jeg har talt med nogle af mine venner om, at vi vil lave en støttegruppe for pårørende. Det er vigtigt, at nogle af de homoseksuelles familier får styrke til at bakke de homoseksuelle op og kan være med til at kæmpe for deres rettigheder,« siger Torkil og mener, at der nok er nogle, der gerne vil støtte de homoseksuelle, men at kun de færreste tør, fordi det er så tabuiseret. Selv vil han gerne holde foredrag både for skoleelever og voksne. Han vil fortælle sin egen historie og være et positivt eksempel, som kan give folk håb om, at de kan skabe deres eget liv i stedet for at indrette sig efter omverdenens normer. »Jeg håber, at jeg om 10 eller 20 år er vendt tilbage til Færøerne og er blevet et forbillede for andre homoseksuelle færingere. Jeg forestiller mig, at jeg bor i et hus sammen med en mand, jeg elsker, og at vi måske har nogle dyr, og hvem ved, måske har vi også adopteret nogle børn, hvis det er blevet muligt til den tid. Men først og fremmest har jeg et liv, jeg selv har skabt,« siger han – og ligner en, der kan gøre eventyr til virkelighed.

Bilag til elever: Spørgsmålsark

1. Gør rede for Torkils sammenligning med Ringenes Herre. Hvorfor bruger han den som identifikationshistorie?
2. Gør rede for udviklingen i Torkils forhold til kristendommen – før udspringet, da han lige var sprunget ud og til sidst i historien.
3. Hvorfor er det vigtigt for Torkil at få kristendommen og familien til at være en del af sit liv?
4. Hvordan gør organisten Kurt en forskel for Torkil med hensyn til forholdet til kristendommen og forholdet til familien?
5. I den danske folkekirke har par af samme køn kunnet gifte sig siden 2012. På Færøerne er kirkens holdning til homoseksualitet en anden. Hvordan kan man forklare, at der kan være så stor forskel inden for den samme trosretning?
6. Hvad kendetegner de 2 forskellige syn på Bibelen, Torkil taler om?